

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עש"א 20188-09-23 מנדלבלט נ' הסיוע המשפטי - מחוז מרכז

לפני כבוד השופטת ריקי שמולביץ

אלכסנדר מנדלבלט

מערער

נגד

הסיוע המשפטי - מחוז מרכז

משיב

ע"י ב"כ עוה"ד קרן כהן ועו"ד דקלה צרפתי-דלגיו

פסק דין

- 1 לפני ערעור שהגיש מר אלכסנדר מנדלבלט (להלן: "המערער") על החלטת הסיוע המשפטי - מחוז
- 2 מרכז (להלן: "המשיב") מיום 15.8.23, שבמסגרתה דחה את בקשת המערער לקבל סיוע משפטי
- 3 להגשת עתירה מנהלית נגד משרד הבינוי והשיכון (להלן: "משב"ש") בשל סירובו להעניק למערער
- 4 סיוע רטרואקטיבי בשכר דירה.
- 5 זהו ערעור שני של המערער על סירוב המשיב להעניק לו סיוע משפטי. בדיון בערעור הראשון
- 6 שהתקיים ביום 8.3.23 (עש"א 1577-10-22 מנדלבלט נ' הסיוע המשפטי (להלן: "הערעור
- 7 הראשון"), הגיעו הצדדים להסכמה שניתן לה תוקף של פסק דין באותו יום, כדלקמן:
- 8 " ככל שהמערער יציג אסמכתא על כך שהוא היה מורחק מהדירה או אסמכתא על מניעה
- 9 משפטית מלגור בדירה בתקופה שלא התיישנה, יבחן עניינו מחדש ותינתן החלטה תוך 45 יום
- 10 מיום המצאת המסמכים."
- 11 בעקבות פסק הדין האמור, הגיש המערער מסמכים נוספים למשיב. לאחר בחינה מחודשת של
- 12 הבקשה, ביום 15.8.2023, החליט המשיב לדחות את הבקשה בנימוק של העדר סיכוי משפטי סביר
- 13 לעתירה נגד החלטת משב"ש. החלטה זו היא נושא הערעור שלפני.
- 14 **תמצית טענות המערער**
- 15 4. בהתאם להסכמת הצדדים ופסק הדין שלח המערער את המסמכים הדרושים למשיב, אך האחרון,
- 16 במקום לשקול את העניין מחדש ולתת החלטה שונה, דחה את בקשתו שנית. בסירובו לתת למערער
- 17 סיוע משפטי, מפר למעשה המשיב את הסכמת הצדדים ואת פסק הדין.
- 18 5. בניגוד לטענות המשיב, המערער לא נהנה מזכויות הבעלות שלו בדירה. המערער הורחק מדירתו
- 19 בכפייה ולא יכול היה לגור בה. המערער לא קיבל פיצוי כספי בגין הרחקתו מהדירה. דמי השכירות
- 20 שנכפו עליו גבוהים פי 4 מחלקו במשכנתא המשותפת בדירה. למערער לא היו חובות אמיתיים כלפי
- 21 גרושתו. לכן ויתור הגרושה על חובות המערער כלפיה אינו מהווה הנאה כלכלית מהדירה.
- 22 6. זמן הטיפול בתיק המערער ארך כ-5 שנים, פרק זמן ארוך שבמהלכו התחלפו הפקידות וההנהלה
- 23 של המשיב, אשר לא סייעו לו. תקופת הטיפול הארוכה בבקשה הפכה כלי ומהווה טקטיקה לצורך
- 24 סירוב בקשת המערער, אשר בסופו של יום נומק גם בטענה של התיישנות.
- 25 7. במקום לייצג את עמדת המערער ולסייע לו בטענותיו נגד משב"ש, המשיב נוהג כבא כוחו של
- 26 משב"ש ומגן על האינטרסים שלו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עש"א 23-09-2018 מנדלבלט נ' הסיוע המשפטי - מחוז מרכז

8. המערער הורחק מביתו תחילה ע"י בית משפט בשל הליך פלילי ובהמשך ע"י בית הדין הרבני בשל הליך גירושין החל משנת 2008 ועד לשנת 2020. המערער פנה למשב"ש בבקשה לסיוע רטרואקטיבי בשכר דירה. בעבר אושרו שתי בקשות שלו לסיוע, האחת ב- 2008 והשנייה ב- 2016-2017, אך למשך שנה ולא באופן מלא.
9. המערער מבקש לקבל סיוע רטרואקטיבי ממשב"ש בשכר דירה משנת 2011 עד 2016, וכן משנת 2018 ועד 2019. בנוסף, מבקש המערער לקבל הפרשים לסיוע רטרואקטיבי בשכ"ד שקיבל בשנים 2016-2018, כהורה עם 3 ילדים ולא כהורה עם ילד אחד כפי שקיבל.
- תמצית טענות המשיב**
10. לא נפל פגם בהחלטה לדחות את בקשת המערער. ההחלטה התקבלה לאחר שקילת כלל הטענות והמסמכים שמסר המערער, ולאחר שהמשיב הגיע למסקנה כי לטענות המערער נגד משב"ש אין סיכוי משפטי סביר להתקבל.
11. המערער פנה למשב"ש החל משנת 2011 בבקשות לקבל סיוע בשכ"ד בהתאם לנוהל המסדיר מתן סיוע לגברים מורחקים. בהחלטת משב"ש מיום 29.6.2016 התקבלו בקשותיו של המערער באופן חלקי כך שאושר לו סיוע בשכר דירה חודשי בסך 1,170 ₪ למשך 12 חודשים קדימה, ונדחתה בקשתו לאשר סיוע רטרואקטיבי "מהסיבה שלא הגיש בקשה לסיוע בתקופה המבוקשת, התקופה המבוקשת מעל ל-3 חודשים, בעל דירה".
12. ביום 23.8.2017 אושרה בקשת המערער לקבל סיוע כספי בסך 1,170 ₪ למשך 6 חודשים נוספים.
13. המערער לא הגיש ערעור או עתירה נגד החלטות משב"ש האמורות.
14. בחודש מרץ 2018 פנה המערער לסיוע המשפטי, אשר הבהיר לו כי לא ניתן להעניק לו סיוע משפטי בהגשת עתירה מנהלית נגד משב"ש בנימוק שחלפו מעל 45 ימים ממועד החלטת משב"ש בעניינו, והוא הונחה להגיש בקשה חדשה למשב"ש.
15. במאי 2021, בעקבות פנייה חוזרת מצדו, נפתח תיקו של המערער אשר התבקש להמציא למשיב מסמכים הדרושים לבחינת בקשתו. בחודש ינואר 2022 עדכן המערער את המשיב כי קיבל החלטה של משב"ש מיום 18.10.21, שדוחה את בקשתו לסיוע רטרואקטיבי בשכ"ד.
16. כעולה מהחלטת משב"ש הנימוקים לסירוב בקשתו של המער היו שלושה: העובדה כי המערער בעל זכויות בדירה; עניינו של המערער נבחן בעבר כחריג ואושר לו סיוע כספי לגבי חלק מהתקופה. אין הצדקה למתן סיוע כספי מעבר לתקופות שכבר אושרו בעבר; היעדר צו הרחקה תקף לאורך התקופה שבגינה התבקש הסיוע בשכ"ד.
17. על פי נוהל השתתפות בתשלום שכר דירה של משב"ש, מתן הסיוע מותנה, בין היתר, בכך שמבקש הסיוע יהיה "חסר דירה" ששוכר דירה בשוק הפרטי ומתגורר בה באופן קבוע. מדובר בתנאי סף לזכאות לסיוע. עוד קובע הנוהל כי סיוע רטרואקטיבי יינתן לתקופה שאינה עולה על 3 חודשי עבר. בתקופה הרלוונטית היה המערער בעלים של מחצית הזכויות בדירת מגורים ולכן הוא אינו עומד בתנאי הסף שנקבע לזכאות.
18. אמנם המערער טען כי יש לראותו כ"חסר דירה" משום שנמנע ממנו לממש את זכויותיו בדירה, אך ממסמכים שהמציא למשיב עולה כי זכות הבעלות שלו בדירה אינה ריקה מתוכן. למרות שהמערער לא התגורר בדירה בתקופה הרלוונטית, הוא נהנה ממחצית זכויות הבעלות בה, וזכה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עש"א 20188-09-23 מנדלבלט נ' הסיוע המשפטי - מחוז מרכז

- 1 להטבות כלכליות בגינה. בתקופה שבה לא התגורר בדירה, המערער לא חויב בתשלומי מדור
2 ואחזקה לגרושתו. גרושתו של המערער נשאה בתשלומי המשכנתא במלואם על אף שמחצית הדירה
3 בבעלות המערער, ולימים ויתרה על חובותיו כלפיה כנגד ויתור מצד המערער על תשלום דמי שימוש
4 ראויים בגין מגוריה בדירה. מכאן עולה כי המערער קיבל מגרושתו שווה כסף לדמי שכירות בגין
5 התקופה שלא התגורר בדירה, ושמר על זכויותיו בה. בנסיבות אלה המשיב אינו סבור כי נפל פגם
6 בהחלטת משב"ש שלא לראות במערער "חסר דירה".
- 7 19. בנוסף, בקשתו של המערער לוקה בשיהוי ניכר ואף התיישנה. השגה על החלטות משב"ש נעשית
8 בדרך הגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים. המועד להגשת עתירה כאמור הוא תוך 45
9 ימים ממועד ההחלטה. בקשות המערער למשב"ש הוגשו ונדונו מספר פעמים בעבר, בשנים 2016,
10 2017 ו-2021. לכן, המועד להגשת עתירה חלף.
- 11 20. בשל הנימוקים שפורטו כאמור, המשיב סבור כי אין סיכוי משפטי סביר לעתירה נגד משב"ש ולכן
12 אין בידי סמכות להיעתר לבקשה להעניק למערער סיוע משפטי. לא נפל דופי בהחלטת המשיב
13 לדחות את בקשת המערער ויש לדחות את הערעור.
- 14 **דין והכרעה**
- 15 21. חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב-1972 (להלן: "**חוק הסיוע המשפטי**") והתקנות שמכוחו מסדירים
16 את פעילות לשכת הסיוע המשפטי, וכן את התנאים שבהם מוסמך המשיב לתת שירות משפטי
17 לפונים אליו. נוכח העובדה שמשאבי המשיב אינם בלתי מוגבלים, כדי לזכות במימון שירות משפטי
18 מכספי הקופה הציבורית, על הפונה לעמוד במספר קריטריונים המהווים תנאי לקבלת הסיוע.
- 19 22. סעיף 4 בחוק הסיוע המשפטי קובע כי ראש לשכת הסיוע המשפטי רשאי לדחות בקשת שירות
20 משפטי שהוגשה לו "**אם היה סבור שענינו של המבקש אינו אלא טרדני או קנטרני, או שאין לו**
21 **על מה לסמוך, או שאין לו בסיס סביר מבחינת הדין, העובדות או הראיות...**". במסגרת תנאי זה
22 נבחנים סיכויי ההליך המשפטי שבו מבוקש הייצוג, ומטרתו להבטיח שמשאבי המשיב לא יבוזזו
23 על הליכי סרק [עש"א (באר שבע) 50728-11-14 **מיכאל אזוב נ' סיוע משפטי מחוז דרום**
24 (11.3.2015)].
- 25 23. הגם שמדובר בערעור על החלטה של רשות מנהלית, ערעור על החלטת הסיוע המשפטי משתייך
26 לקבוצה חריגה של הליכי ביקורת מנהלית שבהם רשאי בית המשפט "**לשקול מחדש את עניינו של**
27 **המערער**" [סעיף 5(ג) לחוק הסיוע המשפטי; רע"א 1642/21 **דוד כהן נ' הלשכה לסיוע משפטי -**
28 **מחוז תל אביב** (17.6.2021)].
- 29 24. בענייננו, המערער מבקש לקבל ייצוג משפטי בעתירה נגד החלטות משב"ש, האחרונה שבהן מיום
30 18.10.2021. לטענת המערער הוא זכאי לסיוע כלכלי **רטרואקטיבי** בשכ"ד בין השנים 2011-2016,
31 כמו גם בין השנים 2018-2019. עוד מבקש המערער לקבל תוספת הפרשים לסיוע שקיבל בין השנים
32 2016-2018.
- 33 25. בהתאם לנוהל משב"ש להשתתפות בתשלום שכר דירה (נספח 7 לתשובת המשיב) (להלן: "**נוהל**
34 **08/04**"), זכאות לקבל השתתפות בתשלום שכ"ד ניתנת לחסרי דירה בלבד או למי שהוכרו כחסרי
35 דירה (סעיף 1.1).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עש"א 20188-09-23 מנדלבלט נ' הסיוע המשפטי - מחוז מרכז

- 1 26. סעיף ההגדרות בנוהל 08/04 (סעיף 2) קובע כי "חסר דירה" הוא "יחיד/ה או משפחה (כל אחד
- 2 מבני המשפחה) שאין ולא היו להם לאחר 2.6.1971 בנפרד או במשותף עם אחרים זכויות כלשהן
- 3 בדירה או בחלק מדירה בשלבי בניה (לרבות רישום פורמלי) כמפורט להלן:
- 4 **בבעלות/ בחכירה/ בחכירה לדורות/ בשכירות שחל עליה חוק הגנת הדייר/ בזכות על פי חוזה**
- 5 **לבעלות/ לחכירה לדורות או בכל דרך אחרת (כגון ירושה/ מתנה/ נאמנות וכיו"ב) למעט דירה**
- 6 **שנרכשה מכוח חוזה שנחתם לפני פחות משנה ותמורתה טרם שולמה במלואה".**
- 7 27. אין מחלוקת כי המערער היה בעל זכויות בעלות בדירת מגורים בשנים הרלוונטיות. לטענת המשיב
- 8 המערער בעל זכויות אלה עד היום. שיקול זה היה אחד מהשיקולים שבגינם נדחתה בקשתו לסיוע
- 9 על ידי משב"ש (החלטה מיום 18.10.21 - נספח 6 לכתב התשובה). במכתב הדחייה צוין כי זכאות
- 10 לקבלת סיוע שמורה למשפחות שאין ולא הייתה להן דירה ב-10 השנים שחלפו ממועד הגשת
- 11 הבקשה. המערער, לכאורה, אינו עומד בתנאי הסף שקובע נוהל 08/04 לזכאות לסיוע בשכ"ד.
- 12 28. המערער טען כי למרות הוראת נוהל 08/04 יש לראותו כחסר דיר, נוכח העובדה שהיה מורחק
- 13 מדירתו במשך השנים בשל ההליך הפלילי ובשל הליכי הגירושין שהתנהלו בינו לבין גרושתו. עוד
- 14 טען כי נמנעה ממנו היכולת לממש את זכויותיו בדירה. כעולה ממכתב ששלח המערער למשיב,
- 15 המערער סירב לבקשת המשיב לספק מסמכים לתמיכת טענתו זו (נספח 8 לכתב התשובה). אין
- 16 אלא להצטער על העדר שיתוף הפעולה. אי המצאת אסמכתאות לתמיכה בטענותיו פוגע ביכולת
- 17 המשיב לבחון כראוי את עניינו של המערער. במאמר מוסגר יצוין כי בניגוד לטענת המערער, פסק
- 18 הדין בערעור הראשון לא קבע דבר לגופן של טענותיו נגד המשיב, אלא רק הנחה את המערער
- 19 להמציא מסמכים למשיב לבחינת עניינו מחדש. קביעה זו אינה מחייבת ולא חייבה את המשיב
- 20 להגיע לתוצאה כזו או אחרת בעניינו של המערער. למרות האמור, כך לטענת המשיב, בקשת
- 21 המערער נבחנה עניינית על יסוד המידע והמסמכים שהיו בידי המשיב.
- 22 29. אני מקבלת את טענת המשיב כי שאלת הבעלות בדירה אינה בוחנת רק את מקום המגורים הפיזי,
- 23 אלא מהווה אינדיקציה למצבו הכלכלי של הפונה ומשכך מהווה קריטריון רלוונטי לבחינת זכאותו
- 24 לסיוע בשכ"ד על פי נוהל משב"ש ולתעדוף הפונים אליו. גם בהינתן הרחקתו של המערער מדירת
- 25 המגורים במהלך התקופה הרלוונטית, לזכויותיו בדירה יש שווי כלכלי והן ראויות להתייחסות
- 26 במסגרת בחינת בקשתו.
- 27 30. המשיב טען כי במהלך השנים נהנה המערער מזכויותיו בדירה, כאשר לא שילם את חלקו במשכנתא
- 28 הרובצת על הדירה, ולימים ויתרה גרושתו על חובותיו כלפיה בתמורה לויתור המערער על תשלום
- 29 דמי שימוש ראויים בגין מגוריה בדירה. המערער לא השיב תשובה עניינית מבוססת לטענות אלה.
- 30 על רקע האמור, ונוכח העדר אסמכתאות מצד המשיב, לא הונחה תשתית לטענת המערער כי לא
- 31 היה ביכולתו לממש את זכויותיו בדירה וכי יש לראותו כ"חסר דירה".
- 32 31. עוד עולה מהוראות נוהל 08/04 כי סיוע רטרואקטיבי ניתן להעניק ל"זכאים המבקשים לממש
- 33 השתתפות בשכר דירה בפעם הראשונה" וכי הוא יינתן לתקופה של "עד 3 חודשים רטרואקטיבי",
- 34 כפוף לתנאים (סעיף 4.2.4). בקשתו של המערער לסיוע רטרואקטיבי בשכר דירה חורגת גם מתנאי
- 35 זה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עש"א 23-09-20188 מנדלבלט נ' הסיוע המשפטי - מחוז מרכז

- 1 העובדה שבקשתו של המערער אושרה בעבר בוועדת חריגים אינה מלמדת על זכאותו לסיוע עתידי,
 2 או על עמידתו בתנאי נוהל הזכאות, אלא ההיפך. לא ניתן להסיק ממנה על סיכויים טובים של
 3 העתירה המנהלית שאותה הוא מבקש להגיש. בקשתו נבחנת לגופו של עניין בהתאם לנוהל המקובל
 4 ובהתאם לדין. מובן, כי דרכו של המערער לנקוט בכל הליך שהוא מוצא כמתאים למימוש זכויותיו
 5 פתוחה לפניו, אלא שהמשיב אינו מחויב לתת לו ייצוג משפטי לשם כך.
 6 33. לכך יש להוסיף כי בהתאם לתקנה 3(ב) בתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), תשס"א-
 7 2000, עתירה תוגש "בלא שיהוי, לפי נסיבות העניין, ולא יאוחר מארבעים וחמישה ימים מיום
 8 שהחלטה פורסמה כדין, או מיום שהעותר קיבל הודעה עליה או מיום שנודע לעותר עליה, לפי
 9 המוקדם". המערער מבקש לתקוף החלטות של משב"ש בעניינו שניתנו במהלך השנים והאחרונה
 10 שבהן מיום 18.10.21. לכאורה, לוקה בקשתו של המערער בשיהוי ניכר ושיקול זה אף הוא נלקח
 11 בחשבון בהערכת סיכויי ההצלחה הנמוכים של העתירה על ידי המשיב.
 12 34. נוכח מכלול השיקולים המפורטים, לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת המשיב לא להעניק למערער
 13 סיוע משפטי בשל הערכתו כי העתירה שהוא מבקש להגיש אינה בעלת סיכוי משפטי סביר.
 14 35. סוף דבר, הערעור נדחה.
 15 בנסיבות העניין, לפני משורת הדין, איני מחייבת את המערער בהוצאות.
 16
 17
 18
 19 ניתן היום, כ"ו שבט תשפ"ד, 05 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.

ריקי שמולביץ

ריקי שמולביץ, שופטת

